

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นความโชคดีที่คนไทยมีภาษาไทยและตัวอักษรไทยเป็นของตนเองมาแต่โบราณกาล ซึ่งเป็นมรดกล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างสมมาตั้งแต่อดีต คนไทยเป็นเจ้าของภาษาควรภูมิใจที่ชาติไทยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติมา 700 ปีกว่าแล้ว คนไทยควรตระหนักในหน้าที่ของตนเองโดยช่วยกันทำนุบำรุง ส่งเสริม อนุรักษ์ และรักษาภาษาไทยให้สืบทอดคงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไปภาษาไทยเป็นสมบัติล้ำค่าที่แสดงความเป็นไทย ภาษาไทยทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นเอกลักษณ์ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่ใช้ในการสื่อสารให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนตามสมควรแก่วัย ตลอดจนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เห็นคุณค่าของภาษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือ สื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ตลอดจนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและการสื่อสาร โดยกำหนดให้ผู้เรียนทุกช่วงชั้น ได้เรียนตามมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระที่ 1 การอ่าน : เพื่อใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระที่ 2 การเขียน : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด : สามารถฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา : เข้าใจธรรมชาติของหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคมและชีวิตประจำวัน สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมา

ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ดังนั้นหลักสูตรในระดับประถมศึกษาได้กำหนดวิชาภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ คือ มีทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจ หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเรียนภาษาไทย สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับ (การอ่านและการฟัง)การถ่ายทอด (การพูดและการเขียน)และสาระการเรียนรู้ เสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การสร้างความเป็นเอกภาพของชาติและความจริงใจเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2544)

ปัจจุบันการสอนภาษาไทยยังเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งเพราะคนไทยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน ไม่ว่าจะเป็นการสะกดคำ การเว้นวรรคตอน หรือการใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสรุปความไม่เป็น อ่านหรือฟัง จับใจความไม่ได้ ล้วนแต่ขาดทักษะในการอ่านและการเขียนทั้งสิ้น จึงทำให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย (พริ้มเพราวดี หันตรา, 2541 : 79) ซึ่งดวงใจ ไทยอุบุญ (2549 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า ทั้งนี้เพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้การติดต่อสื่อสารได้รับความสะดวกรวดเร็วขึ้น ซึ่งมีผลให้ภาษาเขียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มักพบว่ามีการใช้ภาษาผิดพลาดและบกพร่องอยู่เสมอโดยเฉพาะการใช้คำ การใช้สำนวนภาษาไม่เหมาะสม การใช้คำไม่ถูกกาลเทศะ การเขียนตัวสะกดการันต์ การวางรูปวรรณยุกต์ผิดที่ การใช้ประโยคไม่เหมาะสม รวมทั้งลำดับความลำดับประโยค เราจึงควรให้ความสนใจและพัฒนาการเขียนให้มากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนไม่ถูกต้องอาจจะมียุทธศาสตร์ เช่น เกิดจากความบกพร่องทางสติปัญญาทำให้เรียนช้า มีสมาธิสั้น วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่สามารถตอบสนองให้นักเรียนเกิดความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ จะด้วยสาเหตุใดก็ตามผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนที่มีความบกพร่องในเรื่องการอ่านและเขียน ต้องได้รับการแก้ไข เพราะทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะเบื้องต้น ที่จะนำไปสู่ทักษะการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น ข่าว บทความ สารคดี หนังสือทางวิชาการ ฯลฯ จะทำให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์และเขียนจากเรื่องที่อ่านได้อย่างสร้างสรรค์

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไพร่ฟ้า อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 จำนวนนักเรียน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.76 ของนักเรียนทั้งหมด 39 คน มีผลการเรียนระดับคุณภาพปรับปรุง คือ ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิเคราะห์หาสาเหตุ โดยเริ่มตั้งแต่ให้นักเรียนที่มีผลการเรียนระดับคุณภาพปรับปรุงเขียนตามคำบอก จากคำศัพท์พื้นฐานในระดับ

ชั้นประถมศึกษา จำนวน 20 คำ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนระดับปรับปรุงจำนวน 12 คนมีนักเรียนที่เขียนถูกต้องสูงสุดเพียง 6 คำและต่ำสุด 0 คำ และผู้วิจัยได้รวบรวมคำศัพท์พื้นฐานในระดับประถมศึกษา จำนวน 60 คำ ให้นักเรียนอ่านทีละคนปรากฏว่า มีนักเรียนอ่านได้ถูกต้องสูงสุดเพียง 22 คำ และต่ำสุดจำนวน 3 คำ

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงดำเนินการแก้ไขปัญหาการอ่านและการเขียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน จากการศึกษา ค้นคว้ารวบรวมคำศัพท์พื้นฐานที่นักเรียนควรรู้ในระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นการทบทวน ให้นักเรียนฝึกอ่าน ฝึกเขียนเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ และนำคำศัพท์ไปใช้ถูกต้องกับความหมาย โดยวิธีสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 กับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและเขียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้แก้ปัญหาและเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านและเขียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไพร่ฟ้า ที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนมีคะแนนทักษะการอ่านและเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดโพธิ์ฟ้า อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 15 คน ที่มีปัญหาด้านการอ่านและเขียนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1.2.1 ทักษะการอ่านและเขียน

1.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน

2. เนื้อหา แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน ประกอบด้วยการฝึกอ่านและเขียน จำนวน 5 ชุดเรื่อง ได้แก่

2.1 การฝึกประสมสระกับพยัญชนะ

2.2 การอ่านและเขียนสะกดคำที่สะกดไม่ตรงมาตรา

2.3 การอ่านและเขียนสะกดคำคำที่มีอักษรนำ

2.4 การอ่านและเขียนสะกดคำคำที่มีตัวการ์นต์

2.5 การอ่านและเขียนคำอักษรย่อ

3. ระยะเวลาและสถานที่ โรงเรียนวัดโพธิ์ฟ้า อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 (ตุลาคม 2553) ถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 (30 สิงหาคม 2554)

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนที่มีปัญหาการอ่านและเขียน หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนจากการทดสอบเพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาโดยใช้ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบประเมินจำนวน 30 ข้อ โดยคัดกรองนักเรียนที่มีคะแนนต่ำสุดจากลำดับที่ 44 – 30 จำนวน 15 คน

แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการซ่อมเสริมนักเรียนที่มีข้อบกพร่องด้านการอ่านและเขียน สำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิด

ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น ซึ่งมีจำนวน 5 ชุด โดยเน้นการฝึกทักษะเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องการอ่านและเขียน

การอ่านสะกดคำ หมายถึง การอ่านคำศัพท์ในภาษาไทยด้วยการออกเสียงสระพยัญชนะ วรรณยุกต์ได้ถูกต้องตามหลักการอ่านจากแบบฝึกทักษะ

การเขียนสะกดคำ หมายถึง การเขียนคำศัพท์ในภาษาไทยได้ถูกต้อง โดยวางพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ได้ถูกต้องตามหลักพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานและการเขียนเรื่องจากแบบฝึกทักษะ

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง เอกสารประกอบคำอธิบายที่ใช้ในการสอนของครูเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา สารวิชา หรือเพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพซึ่งประกอบด้วย ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่ครูผู้สอนได้เตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานช่วงชั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ซึ่งได้จากร้อยละของคะแนนรวมของแบบฝึกทักษะ และร้อยละของคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้แบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้สอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีข้อบกพร่องด้านการอ่านและเขียน
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย และกลุ่มสาระอื่น ๆ สูงขึ้น
3. นักเรียนใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน ขอมรับข้อบกพร่องของตนเองและแก้ไขอย่างสร้างสรรค์
4. เป็นแนวทางแก่ครูสอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อใช้แบบฝึกแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนในเรื่องการอ่านและเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY